

Kedves Károlyi barátom,
 Ha ráér jövő kedden (24-e) déli 12-kor és el tud jönni londoni házamba, akkor természetesen örömmel segítek Önnek bármiben, amiben tudok.
 Sok jót kívánva mindkettőjünknek,
 az Önök

148. KÁROLYI MIHÁLY BÖLÖNI GYÖRGYHÖZ

(Guildford, 1945. szeptember 21.)

Kedves Bölöni,

Köszönettel vettem szeptember 15-i leveledet. Egyelőre konkrét választ nem adhatok, mert hazautazásom még mindig a levegőben lóg. Lehet, hogy az angol kormány azon az állásponton van, hogy amíg Magyarország kérdése hivatalosan nem rendeződik, az én ügyemet sem intézik el véglegesen, mert ez részükről más vonatkozásban is elkötelezettséget jelentene. Ezért nem tudok a külügyminiszterrel vagy más miniszterrel sem beszélni. Csupán a Foreign Office hivatalnokaival állok érintkezésben.

Miután az ügyek így állnak, hiábavaló volna Veled akár Bécsben, akár Párizsban rendezvous-t megbeszélni, bármennyire szeretném is ezt.

A magyar újságok híradása szerint engem a nemzetgyűlés megnyitására, szeptember 5-re hazavártak, sőt első szónoknak voltam hirdetve. Ezek szerint a magyar kormány nem ismeri a nehézségeket.

Amennyiben Te érnél előbb haza, arra kérek, hogy beszélj meg otthoni megbízható vezetőikkel a következőket:

1. Tekintettel arra, hogy a földreformot hál'Istennek már keresztülvitték, ebben a vonatkozásban már nincs szükség többé rám, viszont hosszú külföldi tartózkodásom alatt szerzett tapasztalataim és összeköttetésem mint külpolitikai tanácsadót, azt hiszem, használhatóvá tennének.

2. Addig is, amíg Magyarország hivatalos elismerésben részesül, mint félhivatalos külpolitikai tanácsadó járhatnék el Londonban, és ellensúlyozhatnám a Lady Listowel-féle mérgező propagandát. Miután a londoni terepet jól ismerem és sok embert ismerek, kellő energiával át tudnám törni a Magyarország elleni hivatalos hangulatot.

3. A csehszlovák-magyar ügy elmérgesedése ügyében is esetleg el tudnék valamit érni, de csakis akkor, ha valamiféle hivatalos megbízást kapnék. Éppen tárgyalóképességem megőrzése miatt hallgattam eddig, s csak magánlevelekben figyelmeztettem Fierlingert, Ripkát és Masarykot jelenlegi politikájuk veszélyére. Amint hallom, Jászi és Vámbéry is írtak egy memorandumot ebben az ügyben.¹

4. Természetesen mielőtt ehhez a munkához hozzálátnék, előbb haza kell mennem, de sem Neked, sem nekem nem szabad elfelednünk, hogy 27 év óta távol vagyunk, és a magyar életet jóformán nem ismerjük. 27 év nagy idő, és amit elmulasztottunk, nem lehet 1-2 hét alatt behozni. A nagy külpolitikai vonalakat azonban ismerjük, és mindketten hasznosabbak vagyunk künn, mint odahaza, legalábbis egyelőre. Lassanként majd meg fogunk ismerkedni az otthoni légkörrel. Előbb a vezető politikusokkal kell a kérdéseket megtárgyalnunk, és meg kell ismernünk azokat az embereket, akik ma a magyar politikában szerepet játszanak.

5. Nagyon fontos volna az emigráció likvidálása. Ez persze nem vonatkozik az amerikai emigránsokra. Azonban egy progresszív magyar kormánynak nem érdeke, hogy

külföldön élő magyarok minden irányítás nélkül, szabadon és nemegyszer ellenségesen (ravaszul ellenségesen) mindenféle propagandát üzzenek. Az ilyen propaganda csak kivételes esetekben és józan ítéletű emberek kezében lehet hasznos. Az ellenségek könnyen felgöngyölíthetik az egészet. A kételkedőket s habozókat itt csak megrontják. Még ezeket is sürgősen haza kellene viteni, mert odahaza kevesebb lehetőségük van a rontásra, mint itt. Ne feledd el, hogy Eckhardt Amerikában, Lady Listowel itt nagy erővel dolgoznak egy fehér emigráció kiépítésén.

Sokszor nem is rosszakarathból, de kontárkodásból súlyos hibákat követnek el. Éppen ezért sürgős szükség volna szubvencionált lapokra, amelyek megfelelő irányelvek mellett dolgoznának.

6. Tegnap találkoztam Léon Blummal. Meglepett, hogy milyen jó kondícióban van. Nagyon barátságos hangulatban folyt le a találkozás. Többek közt azt mondotta: – és ezt kérlek, mondd meg Judithnak, ha ismét meglátogatna – hogy „dites à votre fille, de venir me voir à Paris. Je serais heureux de faire sa connaissance”.² Juditra nézve ez nagyon fontos, mert rajta keresztül esetleg jól elhelyezkedhetne, például kiküldhetnék a francia követségre Pestre. Persze nagy baj, hogy Judith nem tud magyarul. Ha összeszedi magát, valamit csak meg tud tanulni. Mindenesetre megvan az az előnye is, hogy most már németül is tud.

Remélem, hogy feleséged egészsége javult. A magyarországi tél azonban veszélyesnek ígérkezik. Ez áll az én feleségemre is. Már csak emiatt is szeretnék visszajönni Angliába, s legfeljebb tavasszal telepednék le végleg.

Meleg barátsággal üdvözöl Mindkettőtök

PIL 704. f. 129. ó. e. Közli: KMVÍ II. 202-204.

¹ Jászi és Vámbéry 1945. szeptember 11-i közös levelét Benešhez közli: *JOVI*. 471–473.

² „Mondja meg a lányának, látogasson meg Párizsban. Boldog lennék, ha megismerhetném.” Léon Blum a francia szociáldemokrácia vezető alakja volt, 1936–38-ban és 1946–1947-ben miniszterelnök, az összeomlás után Németországba deportálták.

149. KÁROLYI MIHÁLY ERNST OTTÓHOZ

(Guildford, 1945. szeptember 21.)

Kedves Ernst Ottó,

Köszönettel vettem szeptember 17-i levelét, és örömmel látom, hogy jól elhelyezkedett. Egyben gratulálok a résistance-ban¹ kifejtett bátor munkájához.

Ami a kért irányelveket illeti, jelen pillanatban semmi határozottat nem tudok mondani, s még kevésbé tudok tanácsot adni arra vonatkozólag, hogy mit csináljon. Ahhoz, hogy a külföldi magyarokat a hazai fejlődés szolgálatába állíthassam, előbb haza kell mennem, körül kell nézmem, és tudnom kell, hogy mi az otthoniak véleménye erről. Nézetem szerint az emigrációs mozgalmakat inkább le kell építeni, és egy otthonról irányított képviselői és kultúrszervet kell létesíteni helyettük. Ne feleddje el, hogy mi már nem vagyunk emigránsok. Éppen azért nem kívánok többé az emigrációs mozgalmakkal foglalkozni. Szerintem mindenben az otthoni kormány illetékes.

Természetesen addig is, amíg Magyarország felveszi a hivatalos kapcsolatot a külfölddel, mindent meg kell tenni az új Magyarország megsegítéséért, és Franciaországban a Bölöni György vezetése alatt álló függetlenségi mozgalom köré kell csoportosulni. Így tehát nagyon helyesnek tartom, ha Maga ennek a csoportnak a keretében dolgozik. Többet egyelőre nem tudok mondani.

Szívélyes üdvözzel